

Kapitán Ing. Michal Zelenák

Alternativní změny výstrojních náležitostí**PODPORA
A ZABEZPEČENÍ**

Vojenské rozhledy, 2013, roč. 22 (54), č. 4, s. 193–200, ISSN 1210-3292

Alternative Changes in Army Accoutrements**Abstrakt:**

Článek představuje možné alternativy změn výstrojních náležitostí poskytovaných vojákům z povolání. Jde o změnu při které by mohl být vojákům poskytnut peněžitý příspěvek na pořízení vlastních výstrojních součástek v civilní distribuční síti. Uvažuje o třech možných variantách výstrojních součástek. Za první shodné s vojenskými, za druhé sportovní součástky, a za třetí doplňky polního stejnokroje, které nemají vliv na funkčnost stejnokroje, jeho úplnost, a neovlivňují zásadním způsobem vnější vzhled.

Abstract:

The article presents some prospective variants of accoutrements supply for professional soldiers. The system might operate like that: the soldiers will receive cash money to buy equipment, outfits, even clothing by themselves, in civilian outfit distribution network. There are three possible variants in question, first equivalent items, identical with military categories of components, second sports items, and third field outfits that do not affect the functionality of uniform, its completeness, as well as external appearance.

Klíčová slova:

Alternativy, hodnocení, výstrojní součástky, stejnokrojové součástky, distribuce, výdejna součástek naturálního odívání (VSNO), normativní výnos.

Key words:

Alternatives, evaluation, accoutrements, items of military uniform, distribution, Uniforms and Accoutrements Issuing Office (UAIO), normative edict rule.

Úvod

Armády všech států jsou uniformovanými složkami, z důvodu odlišení od civilního obyvatelstva. Nejinak je tomu v České republice. Příslušníkům Armády České republiky (dále jen AČR), jsou na základě platné právní úpravy a vnitřních předpisů poskytovány příslušné stejnokrojové součástky bezplatně a jsou distribuovány sítí výdejen součástek naturálního odívání (dále jen VSNO). Stávající systém zabezpečení stejnokrojovými

součástkami je pro vojáky plně zajišťován Ministerstvem obrany. Systém zabezpečení výstrojních součástek představuje distribuční řetězec tvořený pořizováním, přejímkou, skladováním a distribucí koncovým uživateli.

Vojákům jsou poskytovány příslušné výstrojní součástky v rozsahu výstrojních norem stanovených Normativním výnosem Ministerstva obrany č. 40 (dále jen NV MO č. 40). [1] K doplnění a obnovení výstrojních součástek v síti VSNO jsou vojákům poskytovány výstrojní náležitosti výdejem odběrových poukazů-výstrojních bodů. V distribuční síti jsou vojákům vydávány pouze součástky, které byly zavedeny do používání v Armádě České republiky. [2]

Používání jiných, nezavedených výstrojních součástek je zakázáno. Příslušníci AČR, na základě výše uvedeného ustanovení, nemohou používat jiné, např. vlastní oděvní součástky pořízené v civilní distribuční síti za své finanční prostředky. [3] V civilní distribuční síti existuje řada oděvních doplňků, které jsou totožné, jako používané součástky v AČR a jsou tedy dokonalými substituty, v mnoha případech existuje řada doplňků, které nenaruší vnější vzhled stejnokroje. Díky konkurenčnímu prostředí mezi civilními výrobci existuje řada vhodných oděvních součástek a v mnohem lepší kvalitě, které současně poskytují lepší uživatelský komfort.

V současnosti existuje výjimka, která umožňuje používání i nezavedených výstrojních součástek příslušníky AČR. Jedná se vojákyně, pro které nejsou pořizovány některé stejnokrojové součástky, jsou to boty a punčochové kalhoty. V tomto případě je tolerována určitá nejednotnost. Vojákyním je poskytována náhrada v penězích na pořízení a doplnění součástek, které se nenakupují na náklady státu. Za přidělené finanční prostředky si vojákyně pořizují stejnokrojové součástky v civilní distribuční síti; jedná se o součástky, u kterých není realizován proces zavádění do Armády České republiky. [4]

S ohledem na trvale existující omezení při pořizování stejnokrojových součástek ve VSNO, by bylo vhodné uvažovat o určité úpravě současného konceptu a rozšířit možnost poskytování peněžitého příspěvku i na jiné výstrojní součástky. Poskytnutí peněžitého příspěvku a snížením počtu centrálně pořizovaných součástek by mohlo vytvořit prostor pro pořízení jiných a zrušení současných omezení prodeje.

Uvažované návrhy poskytování peněžitého příspěvku znamenají na jedné straně přímé výdaje, poskytované výdejem v korunách a na straně druhé představují snížení výdajů na centrální nákupy ve stejné hodnotě. Navrhované varianty nepožadují další finanční prostředky. Nezanedbatelnou výhodou představuje úspora prostředků na činnosti související se zajištěním distribuce, skladování, přepravou, manipulací apod.

Návrhy alternativ ve výstrojních náležitostech

Při poskytování peněžitého příspěvku vojákům k pořízení dalších výstrojních součástek, je možno vycházet z totožné premisy, stanovené pro poskytování peněžitých příspěvků vojákyním. Umožnila by používat i jiné než zavedené výstrojní součástky v běžné distribuční síti civilních dodavatelů.

Při poskytování peněžitého příspěvku lze uvažovat o různých variantách. Jsou uvedeny tři varianty skupin výstrojních součástek, které neovlivní funkčnost stejnokroje, nenaruší zásadním způsobem vnější vzhled a v civilním sektoru existuje pro vybrané součástky dostatek substitutů:

- součástky, pro které existuje dokonalý substitut,

- sportovní součástky,
- doplňky polního stejnokroje.

Kalkulované ceny, uváděné v článku a použité pro následnou analýzu, vycházejí z hodnot stejnokrojových součástek vyjádřených ve výstrojních bodech uvedených v NV MO č. 39.

Tabulka 1 představuje skupinu součástek, stejnokrojových doplňků, které jsou analogické součástkám, na které je vojákyňm poskytován příspěvek. Vojákyňm je peněžitý příspěvek poskytován na pořízení polobotek, kozaček a punčoch.

Návrh varianty, vytvořené pro vojáky, je doplněn o další vhodné výstrojní součástky, které nemají zásadní vliv na stejnokrojovou kázeň a nenarušují vnější vzhled vojenského stejnokroje.

Tab. 1

Varianta 1 - Součástky, pro které existuje dokonalý substitut					
Součástka	Měřicí jednotka	Počet vydávaných součástek	Směrná doba používání jedné součástky v měsících	Hodnota v bodech	Předpokládaná výše roční náležitosti
Bílá šála	kus	1	48	80	20
Černé polobotky	pár	1	24	730	365
Černé zimní kožené rukavice	pár	1	36	465	155
Pracovní rukavice	pár	1	12	115	115
Zimní ponožky 2000 TERMO	pár	4	12	120	480
Ponožky 2000	pár	5	12	85	425
Řemen 97 do kalhot	kus	1	36	350	116
Ponožky 97	pár	6	6	40	240
Celkem					1916

Zdroj: vlastní

Hodnota uvažovaného spektra výstrojních součástek pro vojáky činí v současné době 1916 výstrojních bodů, resp. Kč. Výše uvedená částka je v současnosti vynakládána na centrální pořízení. Neodráží však veškeré náklady na zajištění distribuční sítě a nemusí odpovídat hodnotám, za které jsou ve skutečnosti pořizovány.

Druhou skupinu, tab. 2, tvoří sportovní součástky. Uvažovanou nevýhodou těchto součástek by mohla být stejnokrojová nejednotnost při společných zaměstnáních. Výhodu představuje nabízený sortiment v civilním sektoru a s ním spojený uživatelský komfort.

Tab. 2

Varianta 2 - Sportovní součástky					
Součástka	Měřicí jednotka	Počet vydávaných součástek	Směrná doba používání jedné součástky v měsících	Hodnota v bodech	Předpokládaná výše roční náležitosti
Dlouhé teplákové kalhoty	kus	1	24	390	190
Krátké teplákové kalhoty	kus	1	48	290	72,5
Sportovní obuv	pár	1	24	950	475
Sportovní ponožky	pár	2	12	30	60
Tepláková bunda	kus	1	24	420	210
Sportovní tričko s krátkými rukávy	kus	1	12	150	150
Celkem					1158

Zdroj: vlastní

Poslední skupina, tab. 3, je tvořena zejména polní obuví. Kvalitní obuv významným způsobem ovlivňuje schopnost vojáka plnit úkoly v náročném terénu. V současné době existuje řada renomovaných výrobců, kteří se specializují na tento segment trhu. Je nutno konstatovat, že se jedná i o speciální vojenskou obuv používanou v zahraničních armádách a v řadě případů i příslušníky AČR, při plnění služebních úkolů. Výhodou je opět nezanedbatelný uživatelský komfort.

Tab. 3

Varianta 3 - Doplnky polního stejnokroje					
Součástka	Měřicí jednotka	Počet vydávaných součástek	Směrná doba používání jedné součástky v měsících	Hodnota v bodech	Předpokládaná výše roční náležitosti
Kukla – khaki čepice	kus	1	36	125	41
Zimní polní boty	pár	1	60	1880	376
Polní boty	pár	1	36	1690	563
Stélky do polních bot	pár	2	12	10	20
Celkem					1000

Zdroj: vlastní

Skupiny výstrojních součástek uvedených v tabulkách 1 až 3 představují možné alternativy k současnému systému distribuce, cestou výdeje součástek naturálního odívání. Náklady na zajištění distribuce jsou však v současné době a v podmínkách AČR obtížně kvantifikovatelné.

Změny výstrojních náležitostí

Poskytování peněžitého příspěvku vojákům z povolání podle navrhovaných variant ovlivní výši poskytovaných výstrojních náležitostí formou výdeje výstrojních bodů a poskytování peněžitých příspěvků. Vývoj měsíčních výstrojních náležitostí (uvedených v tabulce č. 1 NV MO 4. 39/2009), při použití jednotlivých variant, představuje tab. 4.

Tab. 4

Vývoj měsíční výstrojní náležitosti				
Vojáci z povolání	Hodnota výstrojní náležitosti ve výstrojních bodech			
Součástka	Současná hodnota	Hodnota s variantou 1	Hodnota s variantou 1+2	Hodnota s variantou 1+2+3
Vojáci z povolání	975	815	718	633

Zdroj: vlastní

Snížení výstrojní náležitosti v jednotlivých variantách, představuje hodnotu výstrojních součástek, které by bylo nutno pořizovat v civilním sektoru centrálním nákupem. Nejedná se tedy o navýšení prostředků vynakládaných na pořizování výstrojních součástek centrálním nákupem.

V případě poskytnutí výše navrhovaných peněžitých příspěvků musí být současně provedena úprava výstrojních náležitostí poskytovaných v penězích jako náhrada za používání civilních oděvů. Úpravou dojde k zamezení dvojího poskytování výstrojních náležitostí v penězích pro některé skupiny vojáků. Jedná se o výstrojní náležitosti poskytované podle ustanovení NV MO č. 39.

Na základě ustanovení NV MO 39 je vojákům, kterým je nařízeno nosit ke služebním účelům občanský oděv, za jeho pořízení a údržbu, poskytována jednorázová náhrada. Při zamezení poskytování dvojí výstrojní náležitosti dojde ke snížení jednorázového příspěvku. Vývoj jednorázové náhrady v penězích uvedených NV MO 39/2009 (čl. 5 písmena c) při použití jednotlivých variant je uveden v tab. 5.

Tab. 5

Vývoj roční výstrojní náležitosti				
Vojáci z povolání	Hodnota výstrojní náležitosti v Kč			
Součástka	Současná hodnota	Hodnota s variantou 1	Hodnota s variantou 1+2	Hodnota s variantou 1+2+3
Vojáci z povolání	25280	23364	22206	21206

Zdroj: vlastní

Současně s jednorázovým příspěvkem je tato poskytována příslušníkům Vojenského zpravodajství, zařazeným na systemizovaných místech, uvedených v seznamu systemizovaných míst ředitele Vojenského zpravodajství. Vývoj náhrady v penězích za používání občanského oděvu je uveden v tabulce 6.

Tab. 6

Vývoj roční výstrojní náležitosti				
Vojáci z povolání	Hodnota měsíční výstrojní náležitosti v Kč			
Součástka	Současná hodnota	Hodnota s variantou 1	Hodnota s variantou 1+2	Hodnota s variantou 1+2+3
Vojáci z povolání, zařazení do skupiny C	870	710	613	528

Zdroj: vlastní

Současně s jednorázovým příspěvkem je poskytována podle stejného ustanovení (čl. 6 NV MO č. 39) náhrada v penězích za používání občanského oděvu, která se poskytuje příslušníkům Vojenské policie zařazeným na systemizovaných místech uvedených v seznamu systemizovaných míst náčelníka Vojenské policie. Vývoj náhrady v penězích za používání občanského oděvu je uveden v tabulce 7.

Tab. 7

Vývoj roční výstrojní náležitosti				
Vojáci z povolání	Hodnota měsíční výstrojní náležitosti v Kč			
Součástka	Současná hodnota	Hodnota s variantou 1	Hodnota s variantou 1+2	Hodnota s variantou 1+2+3
Vojáci z povolání, zařazení do skupiny C	1310	1150	1053	968

Zdroj: vlastní

Snížení poskytované výstrojní náležitosti v penězích uvedených v tabulkách 5, 6 a 7 odpovídá hodnotě součástek, které by bylo možno pořizovat v civilním sektoru tak, aby nedošlo k dvojímu poskytování výstrojní náležitosti.

Porovnání vynaložených a vynakládaných finančních prostředků

Navrhovaná úprava výstrojních náležitostí představuje jednorázový (každoroční) přímý výdaj finančních prostředků. Ale představuje i výraznou úsporu nákladů na zabezpečení vojáků součástkami naturálního odívání. K vyjádření předpokládaných výdajů, nákladů a úspor je použit kalkulační počet vojáků z povolání 20 000 osob a počet osob, které mají nárok na příspěvek v počtu 500 osob.

Předpokládaná výše vykládaných finančních prostředků pro jednotlivé varianty je uvedena v tabulce 8.

Tab. 8

Výdaj finančních prostředků			
	Finanční prostředky s variantou 1	Finanční prostředky s variantou 1+2	Finanční prostředky s variantou 1+2+3
Hodnota varianty pro 1 osobu	1150	2308	3308
Celková částka pro 20 000 osob	23 000 000	46 160 000	66 160 000

Zdroj: vlastní

Výdej přímých finančních prostředků při použití varianty 1 činí 23 000 000,00 Kč. Hodnota přímo vynakládaných finančních prostředků činí u varianty 1+2 činí 46 160 00,00 Kč a u varianty 1+2+3 činí 66 160 000,00 Kč.

Je však potřeba mít na paměti, že se nejedná o další prostředky, které by bylo potřeba vynaložit na zabezpečení vojáků součástkami naturálního odívání. V případě aplikace variant do praxe, dojde pouze k přesunu finančních prostředků vynakládaných na pořízení součástí naturálního odívání na přímý výdej. Snížení prostředků vynakládaných v současné době na výstrojní součástky je uveden v tabulce 9.

Tab. 9

Úspora finančních prostředků			
	Finanční prostředky s variantou 1	Finanční prostředky s variantou 1+2	Finanční prostředky s variantou 1+2+3
Hodnota varianty pro 1 osobu	1150	2308	3308
Celková částka pro 20 000 osob	23 000 000	46 160 000	66 160 000

Zdroj: vlastní

Porovnáním tabulek 8 a 9, tedy výdajů a úspor, je zřejmé, že navrhovaná úprava nepředstavuje žádné další finanční prostředky.

Obdobně je potřeba kalkulovat i snížení příspěvku poskytovaného k občanskému oděvu (tabulky 6 a 7). Pro potřeby porovnání je v tabulce č. 10 proveden přepočet na sníženou roční náležitost, modelově pro 500 osob v každé kategorii (tedy 1000 osob).

Tab. 10

Úspora finančních prostředků			
	Finanční prostředky s variantou 1	Finanční prostředky s variantou 1+2	Finanční prostředky s variantou 1+2+3
Roční náležitost	1920	2308	3308
Celková částka (1000 osob)	1 920 000	2 308 000	3 308 000

Zdroj: vlastní

Zavedením jedné nebo více variant dojde k přímé úspoře finančních prostředků ve výši 1 920 000,00 Kč, resp. 2 308 000,00 Kč, resp. 3 308 000,00 Kč.

Další uvažovanou úsporu může představovat jednorázový příspěvek na pořízení oděvu, dle tabulky 5. Jedná se však o finanční prostředky, které se obtížně kalkulují, s ohledem na příslušná systematizovaná místa.

Mimo výše uvedenou úsporu, lze kalkulovat i s nepřímými užitky plynoucími z navrhované úpravy. Sníží se počet druhů centrálně pořizovaných součástek, což umožní cílenější alokování finančních prostředků, zejména na klíčové výstrojní součástky (např. polní stejnokroje). Se snížením počtu součástek souvisí i snížení počtu manipulačních úkonů. Pro ilustraci, polobotek, je potřeba každoročně pořídit cca 10.000 párů s ohledem na počet osob v AČR a směrnou dobu životnosti výstrojních součástek. Pořizování velkých objemů součástek váže značené množství finančních prostředků, zejména na udržování velikostního sortimentu. Popřípadě nebude nutno pořizovat vybrané výstrojní součástky pro malé skupiny vojáků, jako jsou např. boty polní lehké pro VP a další obdobné výstrojní součástky. Se snížením manipulačních úkolů souvisí taktéž snížená potřeba skladových prostor. Je však velice obtížné stanovit konkrétní částku, plynoucí z užitků.

Závěr

Při posuzování možnosti realizace změny stávajícího systému zabezpečení součástkami naturálního odívání je nutné vzít v úvahu současnou právní úpravu zabezpečení výstrojí a výstrojnými náležitostmi v rezortu MO, který vychází ze zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání a navazujících vnitřních předpisech. Při hledání úspor může být jednou z cest změna přístupu v poskytování výstrojních náležitostí, např. využitím prvků, které již v současném systému existují, ve formě příspěvku poskytovaného vojákyním.

Navrhované varianty rozvíjejí pouze jednu z možností, která by mohla přinést na jedné straně finanční úsporu v rezortu Ministerstva obrany, a na straně druhé nabízí lepší uživatelský komfort koncovým uživatelům výstrojních náležitostí, vojákům. Zavedení jedné z navrhovaných variant představuje pouze dílčí úpravu příslušného normativního výnosu.

Použitá literatura:

- [1] *Normativní výnos Ministerstva obrany č. 40*, ze dne 30. listopadu 2009, o výstrojních náležitostech. ve znění doplňků. Praha: MO, 2009.
- [2] *Odborné nařízení: Zavádění vojenského materiálu a komerčních produktů do užívání u organizačních celků Ministerstva obrany*. Ev.č. 865/2008-5888, Praha: MO, 2008.
- [3] *Zákaz používání vojenského materiálu nezavedeného do užívání*, čj. 6127-100/2004/DP-3024.
- [4] *Normativní výnos MO č. 39*, ze dne 30. listopadu 2008, ve znění doplňků. Praha: MO, 2009.